

עין משפט‏
נר מצוה

לא:

רַשָׁב **א** גרים מבבֿל מתגורחים תרימו.
לאיירי תרומה גדולה אכל מכל מעשרותיהם ^{(י} תרימו בתרומת מעשר קמיירי: **ומה ראית**. מפרש ריב"א מה ראית לחלק בין הקדימו בכרי להקדימו בשבלין אימא בהקדימו בכרי נמי פטור מתרומה

גדולה הואיל ולא הוקבע עדיין למעשר וקרא למכל מתגורחים אתי לחיוצי בראה פני הבית אכל לא יתכן לפרש האי ומה ראית נימא איפכא לחייב הקדימו בשבלין ולפטור הקדימו בכרי דאין זו סברא:

וקא משמע דין דאין חובש מעבב.
וה"ת אמאי לא פשיט מהכא בפרק הובב (ב"מ דף קד. ד.) דאין החומש מעבב וי"ל משום דאיכא למידחי ולאוקומי כשנתן החומש ואף על גב דמילתא דפשיטא היא אגב מעשר ראשון נקט מעשר שני:

שפראו ע"ג גב אסימון.
פ"ה מעה בלא זורה והא דמחללין מעשר שני על אסימון לר' דוסא טפי ממעות היתנין לסומן לבית המרחץ בפרק הובב (ב"מ דף קמז. מ:) היינו משום דאסימון עשוי במשקל ורוחב כראוי ואינו מחוסר אלא זורה וצדצר קל יטיציו כמה מנה וקשה לר"ת דבפרק במה אשה (שבת דף קה. סה.) אמר אי משום זורתא ליעבד לה פולסא משמע דיש עליו זורה וצוהזב אמר מאי אסימון פולסא וי"ל לפ"ה דקרי אסימון לכל דבר שאינו עשוי כהלכתו או של כסף ואין עליו זורה או של עץ ויש עליו זורה:

ונתן הכסף וקם לו.
ואף על גב דבעלמא שזי כסף ככסף הכא איכא מיעוטא דדרשנין האי קרא ככלל ופרט וכלל וכן משמע בצבורות דמתן בפרק יש צבור (דף נא.) אין פודין לא צעזדים כו' ולא בהקדשות ומפרש בגמרא ולא הקדש בכל אלו וגבי צבור דריש ככלל ופרט ואלו דלאמרינן במעילה (דף ד.) צונין בחול והח"כ מקדישין אלמא מחללין מעות הקדש על הצנין וי"ל דלענין זה חשיב תלוש ולצפוף צבור תלוש אי נמי התם חשיב תלוש טפי כיון דאי לא קדיש עומד לתלישה: **כאן בעירובי תחומין**.
פ"ה עירובי תחומין אקניי שציתה הוא וקטן לא חלים למיקני.
וקשה דבפרק בתרא דמעילה (דף כה.) אמר גבי שלח ציד חרש שוטה וקטן עשה שליחותו בעל הבית מעל ופריך והא לאו בני שליחות זניהו ומשני עשאוהו כהניא דנתנו על הפיל והוליכו על הקוף והוליכו הרי זה עירוב אלמא אינתעביד שליחותייהו הכא נמי אינתעביד שליחותייהו אלמא אפילו על הקוף ופיל הרי זה עירוב ועוד לפירושו משמע דאי הוה אלס למיקני הוה מהימני ליה והו עירוב וא"כ היכי פריך בסמוך ודילמא לא ממטי דלמא לא שקיל מיניה דעומד ורואהו ה"נ בעומד ורואהו וליחוש דילמא ליה כדאמר רב חסדא כדאמר רב יחיאל חזקה ^ו שליה עושה שליחותו הכא נמי חזקה שליה עושה שליחותו והיכא איתמר דרב חסדא ורב יחיאל אהא אתמר דתניא ^י נתנו לפיל והוליכו לקוף והוליכו אין זה עירוב ואם אמר לאחר לקבלו הימנו הרי זה עירוב ודילמא לא ממטי ליה אמר רב חסדא בעומד ורואהו ודילמא לא מקבל ליה מיניה אמר רב יחיאל חזקה שליה עושה שליחותו אמר רב נחמן ^י בשל תורה אין חזקה שליה עושה שליחותו בשל

על הקוף ופיל הרי זה עירוב ועוד לפירושו משמע דאי הוה אלס למיקני הוה מהימני ליה והו עירוב וא"כ היכי פריך בסמוך ודילמא לא ממטי דלמא לא שקיל מיניה דעומד ורואהו ה"נ בעומד ורואהו וליחוש דילמא ליה כדאמר רב חסדא כדאמר רב יחיאל חזקה ^ו שליה עושה שליחותו הכא נמי חזקה שליה עושה שליחותו והיכא איתמר דרב חסדא ורב יחיאל אהא אתמר דתניא ^י נתנו לפיל והוליכו לקוף והוליכו אין זה עירוב ואם אמר לאחר לקבלו הימנו הרי זה עירוב ודילמא לא ממטי ליה אמר רב חסדא בעומד ורואהו ודילמא לא מקבל ליה מיניה אמר רב יחיאל חזקה שליה עושה שליחותו אמר רב נחמן ^י בשל תורה אין חזקה שליה עושה שליחותו בשל

וְלִיחֻשׁ דִּילְמָא **א**א שקיב מיניה דכיון דמהימני ליה ממטי ליה ואי לא שקלי מיניה יחזור לכן נראה לפרש דעירובי תחומין הואיל ואסמכוה אקרא חמירי ולא הימנוהו רבנן ולא הוי עירוב אס לא בעומד ורואהו נתנו לקוף והוליכו אין זה עירוב ולכן קמי במעילה על הקוף משמע דאינו סומך על כחמתו והכא בשמעמין קמי לקוף משמע דסומך עליהם ^ו ואף על גב דבפ"ק דפסחים (דף ד.) אמר גבי צדיקת חמך המניניהו רבנן צדרבנן היינו צבית שלהם דרמי עלייהו אבל שליחות איכא למימר דמייאשי וכעין זה פ"ה לקמן גבי חזקה על חצר וצירושלמי נמי מחלק בין אמר לא וערב בין אמר לא ואערב לך:

וְלִיחֻשׁ דִּילְמָא **א**א שקיב מיניה דכדאמר רב יחיאל.
וה"ת מאי קא פריך ומאי קא משני הא מדיוקא דמתני' שמעינן דחזקה שלח עושה שליחותו ציד חרש שוטה וקטן אין זה עירוב הא ציד פיקח הרי זה עירוב וי"ל דהתם סומך עליו לגמרי אבל הכא שאמר להם ^ו לקבל מהם דלא סמך עליו בכל השליחות ממנע ולא עביד משום הכי פריך ומשני דאפילו הכי חזקה שלח עושה שליחותו: **והריבא** **א**יתמר דרב חסדא וכו'.
וה"ת אמאי לא איתמר מילתייהו אמתניתין דהכי נמי תריך לשנויי אמתניתין וי"ל דטעם דמתניתין דאין זה עירוב לאו משום דלא מהימני אלא משום דלא אלימי למיקני ^(ט) תחומין והשתא לא קשה מידי אמתניתין דמהימני להו ^ו וברייתא דמעילה ^(ט) דקתמי אפי' לפיל הוי עירוב לא שמעי להו ומתניתין דמעילה איכא לשנויי שניאא אחרינא דמשני התם דעשאוהו כמעטן של זמים דהא דניחא ליה חשיב כמעשה:

אכסניא.
חיילות מלכי ישראל שמטילין אותן על בני העיר לזון והו להו כעניים שהרי איןן בצמתינן: **שקדימו בשבלין**.
לתרומה גדולה דמן המורה התרומה קודמת למעשר דראשית קראה רחמנא'ש ומן המותר הוא נתן מעשר ראשון ללוי ועכשיו הערים הלוי וקדמו

כדי שלא יחסרנו כהן אחד מנ' במעשר: **מכל מעשרותיהם**.
בלוים כתיב: **פריו את** ^(א) **כל תרומה ה'.** אפילו תרומה גדולה: **ומה ראים**.

דמוקמת קרא דחיוז בהקדימו בכרי וקרא דפטור בהקדימו בשבליס: האי הקדימו בכרי אידגן וכיון דנקרא דגן נעשה טבל לתרומה כדכתיב (דברים יח) **ראשית דגןך והאי לא אידגן**. וכי שקליה לוי עדיין לא היה טבל לתרומה: **ולא נמעשר ראשון שלא נטלה תרומתו**.
קס"ד בתרומת מעשר קאמר וקא פריך פשיטא: לא נאירש שקדימו בכרי והא תרומה דקאמר היינו תרומה גדולה דחוי לאפרושי מיניה מקמי דליפרשי מעשר מיניה קאמר: **דאמר ליה רב פפא לאצוי**.
לעיל בשמעמין: **אסימון**.
מעה בלא זורה. פלטו"ן בלע"ז: **ונסן הכסף**.
במקדיש שדוה כתיב ויסף תמשיית כסף עורב (ויקרא טו): **באתנב' שאינו מודה** **עירוב כותי**: **גב' גוצה** **אם** **העירוב**.
מזני חצר ומערב עליהס:

עירובי חצירות.
דעירובי רשותייהו בעלמא הוא הלכך ממילא מיערב ואע"ג דאין מעשה הקטן כלום לא איכפת לן כדמתן לקמן (דף עה.) בעל הבית עשה שותף עם שכניו א"ל לערב אבל עירובי תחומין אקניי שציתה הוא וקטן לא חלים למיקני: **י לקבל סימנו**.
קודם שיגיע שם והמקבלו עירב עליו: **דילמא לא ממטי ליה**.
קטן עד לידו של מקבל: **צעומד ורואהו**.
עד שמוליכו: **ודלמא** **ההוא לא שקיל מיניה**.
ולא מערב ליה אף על פי שהצטיומו: **קוף ופיל** **אין חזקה** **כו'**.
כלומר לא סמכינ אחזקה עד דחזינן דעבד: **בשל**

שאינו מודה בעירוב: **מאן אמר רב חסדא כותאי**: ואם אמר לאחר לקבלו הימנו הרי זה עירוב: **וליחוש דילמא לא ממטי ליה** כדאמר רב חסדא בעומד ורואהו ה"נ בעומד ורואהו וליחוש דילמא לא שקיל מיניה כדאמר רב יחיאל חזקה ^ו שליה עושה שליחותו הכא נמי חזקה שליה עושה שליחותו והיכא איתמר דרב חסדא ורב יחיאל אהא אתמר דתניא ^י נתנו לפיל והוליכו לקוף והוליכו אין זה עירוב ואם אמר לאחר לקבלו הימנו הרי זה עירוב ודילמא לא ממטי ליה אמר רב חסדא בעומד ורואהו ודילמא לא מקבל ליה מיניה אמר רב יחיאל חזקה שליה עושה שליחותו אמר רב נחמן ^י בשל תורה אין חזקה שליה עושה שליחותו בשל

על הקוף ופיל הרי זה עירוב ועוד לפירושו משמע דאי הוה אלס למיקני הוה מהימני ליה והו עירוב וא"כ היכי פריך בסמוך ודילמא לא ממטי דלמא לא שקיל מיניה דעומד ורואהו ה"נ בעומד ורואהו וליחוש דילמא ליה כדאמר רב חסדא כדאמר רב יחיאל חזקה ^ו שליה עושה שליחותו הכא נמי חזקה שליה עושה שליחותו והיכא איתמר דרב חסדא ורב יחיאל אהא אתמר דתניא ^י נתנו לפיל והוליכו לקוף והוליכו אין זה עירוב ולכן קמי במעילה על הקוף משמע דאינו סומך על כחמתו והכא בשמעמין קמי לקוף משמע דסומך עליהם ^ו ואף על גב דבפ"ק דפסחים (דף ד.) אמר גבי צדיקת חמך המניניהו רבנן צדרבנן היינו צבית שלהם דרמי עלייהו אבל שליחות איכא למימר דמייאשי וכעין זה פ"ה לקמן גבי חזקה על חצר וצירושלמי נמי מחלק בין אמר לא וערב בין אמר לא ואערב לך:

וְלִיחֻשׁ דִּילְמָא **א**א שקיב מיניה דכדאמר רב יחיאל.
וה"ת מאי קא פריך ומאי קא משני הא מדיוקא דמתני' שמעינן דחזקה שלח עושה שליחותו ציד חרש שוטה וקטן אין זה עירוב הא ציד פיקח הרי זה עירוב וי"ל דהתם סומך עליו לגמרי אבל הכא שאמר להם ^ו לקבל מהם דלא סמך עליו בכל השליחות ממנע ולא עביד משום הכי פריך ומשני דאפילו הכי חזקה שלח עושה שליחותו: **והריבא** **א**יתמר דרב חסדא וכו'.
וה"ת אמאי לא איתמר מילתייהו אמתניתין דהכי נמי תריך לשנויי אמתניתין וי"ל דטעם דמתניתין דאין זה עירוב לאו משום דלא מהימני אלא משום דלא אלימי למיקני ^(ט) תחומין והשתא לא קשה מידי אמתניתין דמהימני להו ^ו וברייתא דמעילה ^(ט) דקתמי אפי' לפיל הוי עירוב לא שמעי להו ומתניתין דמעילה איכא לשנויי שניאא אחרינא דמשני התם דעשאוהו כמעטן של זמים דהא דניחא ליה חשיב כמעשה:

העירוב.
מאן אינון שאינן מוריש בעירוב אמר רב חסדא כותאי.
אם אמר לאחר לקבלו ממנו, ועומד ורואהו כדרב חסדא עד שמיני אצלו הרי זה עירוב.
ואקשינן ודילמא האי לא קביל מיניה.
ושנינן חזקת שליה עושה שליחותו.
וזה כיון שאמר לו לקבלו ממנו ונתרעה לקבלו חזקה שקיבל כדבר יחיאל.
האי דרב חסדא ורב יחיאל אהא איתמר, דתניא נתנו לפיל לא לקוף והוליכו אינו עירוב, ואם אמר לאחר לקבלו ממנו [נתיב זה עירוב].
^(ג) ודילמא לא מקביל ליה.
אמר רב יחיאל חזקת שליה עושה שליחותו ומקבל.

^(א) אולי צ"ל כ"רא אמר ר"ל שהקדימו בשבלין וכבר פירשנוהו כ"ל ואולי פירשן כך בס"פ עד צרכות דף מ"ז ע"ב.
צ"ל ודילמא לא ממטי ליה אמר רב חסדא בעומד ורואהו.

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

מסורת הש"ס

^(א) [בכרית מו.] שבת קסז: פסחים לה: ב"ב יג.; ^(ב) תמורה ה: ג.
[בכפף שאין עליו זורה מלשון סומא שאין לו עינים. ערוך.] ד' [ב"מ מו:]; ^(ה) [פי' בחוספות שבת קבס. ד"ה ומקנ.] ו' [לקמן סא:]; ^(ו) [מירי. גיטין סד. מולין יב.]; ^(ח) [מעילה כה. ע"ש.]; ^(ט) [דברים יח.] ו' [ד"ו ע"ך לעיל במשנה.]; ^(י) צ"ל אשר תקחו, ^(יג) כס"א: לו.
[ח] ע"ש כה. [במו"ס ד"ה נחמ וכו'].

תורה אור השלם

1. ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בגזלתכם ותרמותם ממנו תרומת יי מעשר מן המעשר:
במדרב יח כו
2. כן תרימו גם אתם תרומת יי מכל מעשרתיכם אשר תקחו מאת בני ישראל ונתתם ממנו את תרומת יי לאהרן הבתן:
במדרב יח כח
3. ונתתה בכסף וצרת הכסף בדרך ודלקת אל המקום אשר יבור יי אלהיך בה:
דברים יח כה

הגהות הב"ח

^(א) גמ' ואל האכסניא דלמי' ואמר רב הונא: ^(ב) [ש אמר קרא תרימו את תרומת ה' מכל מעשרותיהם ומה ראית:]; ^(ג) [רש"י ד"ה מכל וכו' בלוים כתיב תרימו תרומת ה' מכל מעשרותיהם אפילו תרומה גדולה:]; ^(ד) [תוב' ד"ה רש"י גרים תרי' להחמיל תרימו את תרומת ה' רש"י גרים וכו' מכל מעשרותיהם תרומת כ"ל וכוית תרימו מנחק:]; ^(ה) [ד"ה ויכא וכו' דלא אלימי למיקני שביתה והשתא:];

גליון הש"ס

תוב' ד"ה כאן.
ואע"ג דבפ"ק דפסחים.
נחמ' כמכמי לתמוה דהתם מעידס שדקון ומאמניס לסי דכרננן וסי' י"ל דלס בלא ואמרו הנחנו העירוב כמלל אכל הכא הא לא מיייר מו אלס ששלחס לערב דבוה אפי' בשולח לגדול כיימיס בלא עליה מדין חזקה שלח עושה שליחותו והך חזקה לא אמרינן כקטן ואע"ג:
תוב' ד"ה ורואהו.
וברייתא דבעילה וכו'.
לא הו כתיבי ליה כיון דעל ממנינן למוד לא תריך לשנויי דם מנח דאוף כיימיא דמעילה מש"ה דייקן ויתר על כך כיימיא למודיה.
מ"ש במהרש"א לא ידענא וכו'.
בעני לא ידענא מאי קושא הא י"ל דהו מפשט פשיטא להש"ס דקוף ופיל לא ממטינן:

לעזי רש"י

פלטו"ן [פלטו"ן].
עשה.
גולם (וחיתת מחבת לפני שהוטבעה בה צורת מטבע).

רבינו חננאל

ובמעשר ראשון.
[כר"ל] וכבר פירש שוטה.
השולח עירובו ביד חרש שוטה וקטן אינו עירוב.
אוקימנא בעירובי תחומין.
אבל בעירובי חצירות קיימא לן כרב הונא דאמר קטן גובה את